

VYRIAUSYBĖS ATSTOVŲ ĮSTAIGOS VYRIAUSYBĖS ATSTOVAS VILNIAUS IR ALYTAUS APSKRITYSE

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 60, LT-01110 Vilnius, tel. (8 5) 261 73 66, faks. (8 5) 261 73 66, el. p. info@vaistaiga.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 305205389.
Atstovo duomenys: Gedimino pr. 60, LT-01110 Vilnius, tel. (8 5) 261 73 66, faks. (8 5) 261 73 66, el. p. vilnius@vaistaiga.lt.
Naujoji g. 2, LT-62116 Alytus, tel. (8 315) 71 863, faks. (8 315) 71 863 el. p. alytus@vaistaiga.lt

Vilniaus miesto savivaldybės tarybai

2020-09-17 Nr. (5.1) TR1-25

Kopija
Vilniaus miesto savivaldybės merui Remigijui Šimašui

TEIKIMAS

DĖL VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS SAUGAUS ELGESIO PAVIRŠINIŲ VANDENS TELKINIŲ VANDENYJE IR ANT PAVIRŠINIŲ VANDENS TELKINIŲ LEDO TAISYKLIŲ PAKEITIMO

Vilniaus miesto savivaldybės taryba (toliau – savivaldybės taryba) 2020-07-08 sprendimu Nr. 1-592 patvirtino naujos redakcijos *Saugaus Elgesio paviršinių vandens telkinių vandenyje ir ant paviršinių vandens telkinių ledo taisyklės* (toliau – Taisyklės). Taisyklių 7.7., 7.18., 9.7. punktai neatitinka aukštesnės galios teisės aktų.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 6 punkte įtvirtintas savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo principas, kuris reiškia, kad savivaldybės veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus, t. y. turi būti užtikrinamas savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumas. Iš konstitucinio teisinės valstybės principo, kitų konstitucinių imperatyvų kylantis reikalavimas teisėkūros subjektams paisyti teisės aktų hierarchijos, *inter alia* reiškia, kad žemesnės galios teisės aktuose draudžiama nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kuris konkuruotų su nustatytuju aukštesnės galios teisės aktuose. Žemesnės galios teisės aktu negalima pakeisti aukštesnės galios teisės akto ir sukurti naujų bendro pobūdžio teisės normų, kurios konkuruotų su aukštesnės galios teisės akto normomis. Poįstatyminiais teisės aktais negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kuris nebūtų grindžiamas įstatymais. Taigi, teisėtumo principas įpareigoja laikytis teisės aktų hierarchijos ir užtikrinti, kad žemesnės galios teisės aktai atitiktų visų aukštesnės galios teisės aktų reikalavimus.

I. Taisyklių 7 punkte nustatyti reikalavimai/ draudimai, kurių privalo laikytis visi fiziniai ir juridiniai asmenys vandens telkinių vandenyje ir paplūdimiuose. Taisyklių 7.7. punkte nurodyta, jog draudžiama plaukioti savaeigėmis plaukiojimo priemonėmis arčiau kaip 20 metrų nuo paplūdimio kranto.

Lietuvos Respublikos vandens įstatymo (toliau – Vandens įstatymas) 12 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog *asmenys, paviršiniuose vandens telkiniuose naudojančys plaukiojimo priemones, privalo užtikrinti, kad šios priemonės neterštų vandens, neardytų krantų, negadintų hidrotechninių statinių ir komunikacijų, nekeltų pavojaus žmonėms ir aplinkai, 2 dalyje - aplinkosaugos sąlygas plaukioti paviršiniuose vandens telkiniuose plaukiojimo priemonėmis ir paviršinių vandens telkinių, kuriuose tam tikro tipo plaukiojimo priemonių naudojimas draudžiamas ar ribojamas, sąrašą nustato aplinkos ministras.*<...>. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004-04-15 įsakymu Nr. D1-187 patvirtintų Aplinkosaugos sąlygų plaukioti paviršiniuose vandens telkiniuose plaukiojimo priemonėmis ir plūduriuojančių priemonių įrengimo ir naudojimo, jų statymo ir (arba)

švartavimo aplinkosauginių reikalavimų (toliau – Aplinkosaugos sąlygos) 5.2 punkte nustatyta, jog *savaeigėmis plaukiojimo priemonėmis draudžiama plaukioti arčiau kaip 100 m (išskyrus plaukimą mažiausiuoju savaeigės plaukiojimo priemonės greičiu) nuo vandens telkinių krantų, vandens telkiniuose esančių salų krantų, maudyklų teritorijų (išskyrus atvejus, kai yra pažymėtos vietos, skirtos plaukioti plaukiojimo priemonėmis), plūdurais pažymėtų nardymo zonų.*

Atsižvelgiant į tai, kad apribojimų plaukioti plaukiojimo priemonėmis vandens telkiniuose nustatymas priskiriamas ne savivaldybės tarybos, o aplinkos ministro kompetencijai, darytina išvada, kad savivaldybės tarybos Taisyklėse nustatyti apribojimai plaukioti savaeigėmis plaukiojimo priemonėmis privalo atitikti Aplinkosaugos sąlygose nustatytus reikalavimus. Taigi Taisyklių 7.7. punktas ta apimtimi, kuriame nustatytas kitoks atstumas nuo paplūdimio kranto, draudžiantis plaukioti savaeigėmis plaukiojimo priemonėmis, neatitinka Aplinkosaugos sąlygų 5.2. punkto nuostatų.

Taisyklių 7.18. punkte nurodyta, jog draudžiama plaukti savaeige plaukiojimo priemone, jeigu joje nėra gelbėjimosi liemenių, skirtų visiems joje esantiems asmenims.

Vandens įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje nustatyta, jog *saugaus elgesio paviršinių vandens telkinių vandenyje ir ant paviršinių vandens telkinių ledo taisyklės tvirtina savivaldybių tarybos pagal Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro patvirtintas pavyzdines Saugaus elgesio paviršinių vandens telkinių vandenyje ir ant paviršinių vandens telkinių ledo taisyklės.*

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2019-12-12 įsakymu Nr. 1V-988 patvirtintų Pavyzdinių saugaus elgesio paviršinių vandens telkinių vandenyje ar ant paviršinių vandens telkinių ledo taisyklių (toliau – Pavyzdinės taisyklės) 7 punkte įtvirtinti saugaus elgesio vandens telkinio vandenyje ir paplūdimyje reikalavimai/draudimai. Šių taisyklių 7.8. punkte nurodyta, jog draudžiama plaukioti plaukiojimo priemone, jeigu joje nėra gelbėjimosi liemenių, skirtų visiems joje esantiems asmenims.

Vandens įstatymo 3 straipsnio 15 dalyje įtvirtinta sąvoka *plaukiojimo priemonės – laivai, kiti plaukiojimui naudojami (įskaitant ir plūduriuojančius) įrenginiai arba priemonės.* Aplinkosaugos sąlygų 2.2.punkte apibrėžta sąvoka **nesavaeigė plaukiojimo priemonė** – *vidaus degimo variklio neturinti plaukiojimo priemonė (burinė jachta, baidarė, kanoja, vandens dviratis, irklinė valtis, guminė valtis, kajakas, katamaranas ir kt.). Plaukiojimas elektros variklį turinčiomis plaukiojimo priemonėmis prilyginamas plaukiojimui nesavaeigėmis plaukiojimo priemonėmis; o 2.3. punkte sąvoka **savaeigė plaukiojimo priemonė** – *vidaus degimo variklį turinti plaukiojimo priemonė, taip pat laivas su oro pagalve, oro sraigtu varomas laivas ir kt.**

Taigi vadovaujantis Pavyzdinių taisyklių 7.8. punktu, asmenims draudžiama plaukti bet kuria plaukiojimo priemone, t. y. tiek savaeige plaukiojimo priemone, tiek nesavaeige plaukiojimo priemone, jeigu joje nėra gelbėjimosi liemenių, skirtų visiems joje esantiems asmenims. Tuo tarpu Taisyklių 7.18. punktas numatė tokį draudimą tik plaukiant savaeige plaukiojimo priemone. Taigi Taisyklių 7.18. punktas ta apimtimi, kuria yra susiaurintas plaukiojimo priemonių, kuriomis draudžiama plaukioti, jeigu jose nėra gelbėjimosi liemenių, skirtų visiems jose esantiems asmenims, sąrašas, neatitinka Pavyzdinių taisyklių 7.8.punkto.

Pažymėtina, kad Pavyzdinės taisyklės priimtose vykdant Vandens įstatymo 10 straipsnio 4 dalį, kurioje nustatyta „Saugaus elgesio paviršinių vandens telkinių vandenyje ir ant paviršinių vandens telkinių ledo taisyklės tvirtina savivaldybių tarybos pagal Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro patvirtintas pavyzdines Saugaus elgesio paviršinių vandens telkinių vandenyje ir ant paviršinių vandens telkinių ledo taisyklės“. Iš tokios normos konstrukcijos bei iš Pavyzdinių taisyklių turinio galima spręsti, kad savivaldybės tarybos patvirtintos taisyklės gali nustatyti platesnį, detalesnį saugaus elgesio vandenyje ir ant vandens telkinių ledo reglamentavimą, atsižvelgiant į savivaldybės teritorijos ir joje esančių vandens telkinių ypatybes, tačiau šis reglamentavimas neturi prieštarauti Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro patvirtintoms Pavyzdinėms taisyklėms, ir Pavyzdinėse taisyklėse išdėstyti reikalavimai savivaldybei yra privalomi.

II. Taisyklių 9.7. punkte nustatyta, jog draudžiama nepažymėti iškirstos lede eketės, didesnės nei 20x20 cm, visiems žmonėms matomu būdu ir ryškių spalvų priemonėmis neteršiant

aplinkos tuose vandens telkiniuose, kuriuose tokių ekečių kirtimas numatytas Savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimu.

Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 punkte įtvirtintas įstatymo viršenybės principas, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais.

Viešojo administravimo subjektai turi įgyvendinti savo galias tik tuo atveju, jeigu įstatymai įgalina tai daryti ir tik tuo tikslu, dėl kurio jos buvo suteiktos. Viešojo administravimo subjektams taikomas administracinės teisės principas „leidžiama tai, kas tiesiogiai nustatyta įstatymuose. Visa kita draudžiama“. Pažymėtina, jog joks įstatymas nesuteikia savivaldybės institucijoms įgaliojimų reguliuoti ekečių kirtimą paviršiniuose vandens telkiniuose. Pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos mėgėjų žvejybos įstatymas nedraudžia mėgėjų žvejybos visuose žuvininkystės vandens telkiniuose, kuriuose ši žvejyba nėra ribojama įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka (3 straipsnio 1 dalis). Mėgėjų žvejybos reguliavimas vidaus vandenyse, siekiant optimizuoti mėgėjų žvejybos plėtrą, priskirtas Aplinkos ministerijos kompetencijai (3 straipsnio 3 dalies 1 punktas), o viena iš pagrindinių mėgėjų žvejybos reguliavimo priemonių yra draudimas žvejoti tam tikru laiku ir (arba) tam tikrose vietose (3 straipsnio 5 dalies 1 punktas).

Atsižvelgiant į tai kas išdėstyta, darytina išvada, kad Taisyklių 9.7. punktas ta apimtimi, kuria savivaldybės administracijos direktoriui be įstatyminio pagrindo suteikta teisė spręsti kuriuose vandens telkiniuose galimas ekečių kirtimas, tuo ribojant asmenų teisę kirsti eketę bet kuriame vandens telkinyje, jeigu tai nedraudžia įstatymai, prieštarauja įstatymo viršenybės principui.

Būtinybę laikyti įstatymų viršenybės principo ne kartą yra akcentavęs Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, nurodydamas, kad viešojo administravimo subjektų kompetencija turi būti nustatyta įstatymu, veikla vykdoma neperžengiant jiems priskirtos kompetencijos ribų, o bet kokie viešojo administravimo subjektų veiksmai ar sprendimai, priimti viršijant nustatytą kompetenciją, pripažįstami neteisėtais (pavyzdžiui, *Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo nutartys administracinėse bylose Nr. A¹-495/2005, Nr. P-98/2003, Nr. A³-1143/2002*).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasis Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo (toliau – SAPI) 8 straipsnio 1 dalies 1 punktu, siūlau Vilniaus miesto savivaldybės tarybai svarstyti savivaldybės tarybos 2020-07-08 sprendimu Nr. 1-592 patvirtintų Taisyklių 7.7., 7.18. ir 9.7. punktų pakeitimo, suderinant su nurodytų teisės aktų nuostatomis, klausimą.

Šis teikimas turi būti apsvarstytas artimiausiam savivaldybės tarybos posėdyje, bet ne vėliau kaip per vieną mėnesį, nuo teikimo gavimo dienos. Apie priimtą sprendimą Vyriausybės atstovui turi būti **pranešta per 5 darbo dienas** nuo sprendimo priėmimo dienos. Informuoju, jog per nustatytą terminą nepakeitus ginčijamo teisės akto (nepranešus apie teikimo įvykdymą ar atsisakius jį tenkinti) bus kreipiamasi į teismą.

Taip pat pranešu, jog vadovaujantis SAPI 9 straipsnio 1 dalies 4 punktu, Vyriausybės atstovas turi teisę nustatyti kitą nurodytų veiksmų įvykdymo terminą, jeigu gautas pagal kompetenciją savivaldybės administravimo subjekto motyvuotas prašymas šį terminą pratęsti.

Vadovaujantis SAPI 8 straipsnio 6 dalimi, meras artimiausiam savivaldybės tarybos posėdyje privalo su šia informacija supažindinti savivaldybės tarybos narius.